

Винничук Марія Степанівна, канд. техн. наук, доцент

Васильєва Олена Сергіївна, канд. техн. наук

Головчанська Євгенія Олександрівна

Шевченко Марія Петрівна

Колосніченко Марина Вікторівна, докт. техн. наук, професор

ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ СУПРЕМАТИЗМУ У СУЧАСНОМУ ДИЗАЙНІ

Київський національний університет технологій та дизайну

***Анотація.** У статті розглянуто супрематизм як стильовий напрям дизайну, передумови його виникнення, авторство та історичні аспекти. Проведено аналіз останніх досліджень і публікацій у цьому напрямку. Дано визначення терміну супрематизм як окремого напрямку в живописі початку ХХ століття, що, будучи різновидом абстракціонізму, втілювався у комбінаціях різнокольорових площин найпростіших геометричних абрисів (пряма лінія (її товщина і ширина), квадрат, коло, прямокутник). Встановлено, що врівноважені асиметричні супрематичні композиції утворювалися при поєднанні кольорових різних за розміром геометричних фігур. Окреслено головну філософську ідею стилю за визначенням автора супрематизму Казимира Малевича, що полягала у остаточному розриві живопису із зображенням реального світу, коли геометричні фігури заміняли справжній вигляд предметів, для підкреслення емоційного враження від зображуваного. Представлено послідовників супрематизму у художньому мистецтві. Встановлено основні ознаки стилю супрематизм, його практичне і філософське значення, символізм. Зазначено, що особливості супрематичного стилю*

використовуються практично у всіх напрямках дизайну: архітектурний дизайн, дизайн одягу, дизайн інтер'єру, поліграфічний дизайн, дизайн аксесуарів, ландшафтний дизайн, фуд-дизайн тощо. Охарактеризовано кольорову гаму, форми та лінії, що були застосовані в даному напрямі живопису, наведено приклади декоративного і функціонального використання ознак супрематизму в дизайні інтер'єру та одягу. Розглянуто результати дослідження способів використання елементів стилю супрематизм у сучасному дизайні. Доведено актуальність використання елементів, що притаманні суприматизму як стилю у дизайні завдяки його мінімальному смислому навантаженню та яскравим акцентам.

Ключові слова: сучасний дизайн; супрематизм; декоративне і функціональне застосування; художнє мистецтво; геометричні фігури; ознаки стилю.

Постановка проблеми. У пошуку нових прогресивних дизайнерських рішень у сучасному дизайні, майстри все частіше звертаються до мистецьких течій минулих років, завдяки цій тенденції в сучасних напрямках дизайну все частіше використовує мотиви авангардизму. Напрямок авангардного мистецтва знаходить все більше своїх прихильників, як стиль, що передбачає відступ від консервативних класичних форм мистецтва та акцентується на важливості емоційної складової у мистецькому творі. Однією з різноманітних течій авангарду є супрематизм. Стильові особливості супрематизму вдало доповнюють загальну картину модних уподобань нашого часу та застосовується в дизайні. Сучасне життя з високим рівнем дефіциту вільного часу, наповнене стресом, потребує емоційної розрядки, релаксації, в тому числі, і за рахунок оформлення елементів побуту, починаючи з одягу та прикрас і закінчуючи інтер'єром. Елементи, що притаманні напрямку суприматизм у

вигляді кольорових геометричних фігур надають урбаністичному стилю життя яскравих емоційних акцентів, що певним чином вирішує поставлене завдання. Основним творчим джерелом стилю супрематизм є художні твори К. Малевича та його послідовників. Таким чином, необхідно дослідити кольорову гаму, основні форми та лінії, що використовувалися в супрематичному живописі, й простежити їх використання у сучасному дизайні.

Аналіз останніх досліджень свідчить, що вивченням супрематизму і його проявів у мистецтві в своїх роботах займалися такі науковці: А. Невская, І. Галинська [1], Д. Сараб'янов [2]; філософський аспект супрематизму розглянуто в працях М. Голенок [3], А. Овшинова [4], М. Рендла [5]; дослідженням супрематизму в дизайні одягу займалися А. І. Баранова, Т. В. Ніколаєва, Т. І. Ніколаєва [6], архітектури – Л. С. Бичковська, В. П. Цьомик [7].

Формулювання цілей та завдання статті. Суть дослідження полягає у знаходженні способів використання елементів супрематизму у сучасному дизайні як втілення нових творчих ідей у дизайнерському оформленні. Це дозволить дизайнеру надати речам нового індивідуального змісту, дасть можливість для створення нового вигляду загально-вживаних речей.

Основна частина. Супрематизм як напрям авангардного мистецтва мав на меті передати не зовнішній вигляд предмету, а емоційне враження від нього. Тобто предметна природа явища не мала значення у зображенні, передавався лише емоційний стан, отриманий від споглядання цього явища. Супрематизм – напрям мистецтва, який був започаткований художником Казимиром Малевичем у першій половині 1910-х років. Будучи різновидом абстракціонізму, супрематизм втілювався у комбінаціях різнокольорових площин найпростіших геометричних абрисів (в геометричних формах прямої лінії, квадрата, кола і прямокутника).

Поєднання різнобарвних і різних за розміром геометричних фігур утворює гармонію динамічних асиметричних композицій [8].

Термін (лат. *Supremus*) означає домінування. Супрематизм, за К. Малевичем – це остаточний розрив живопису із зображенням реального світу. На думку митця, усі зусилля потрібно зосередити на кольорі, формі, фактурі, русі [9]. Супрематизм став одним з відчутних явищ російського авангарду. Його послідовниками були такі художники як Ольга Розанова, Любов Попова, Іван Клюні, Надія Удальцова, Олександра Екстер, Микола Суєтин, Лазар Хідекель, Іван Пуні, Ніна Генку, Олександр Древинях, Олександр Родченко і багато інших [10].

Та сама, відома на весь світ картина «Чорний квадрат» і є одним із початкових проявів супрематичного живопису та його філософії. Філософський зміст цього стилю намагається відділити мистецтво від його класичного вираження, а саме передати всі образи і відчуття за допомогою кольорових геометричних фігур на білому тлі. На відміну від інших авангардних способів зображення дійсності, супрематизм пропонував ігнорування передачі дійсної форми предметів. Основними ознаками цього стилю є використання геометричних фігур, ліній у кольорах, які найбільш точно виражають конкретну емоцію (наприклад, сум, занепокоєння, радість тощо). До цього стилю колір в мистецтві завжди був прив'язаний до якогось мотиву, залежав від форми, а в супрематизмі він стає домінантним: втрачає зв'язок з природними формами і починає грати самостійну роль. Супрематичне полотно має бути білим, білий колір символізує нескінченність. Кольори в супрематизмі потрібні для динамічної передачі світу. У забарвленні геометричних фігур переважають червоний, чорний, синій, жовтий і зелений кольори. Головними фігурами є квадрат, коло, трикутник, хрест, лінія. Фігури накладаються одна на одну в довільному порядку, утворюючи супрематичну композицію (рис.1).

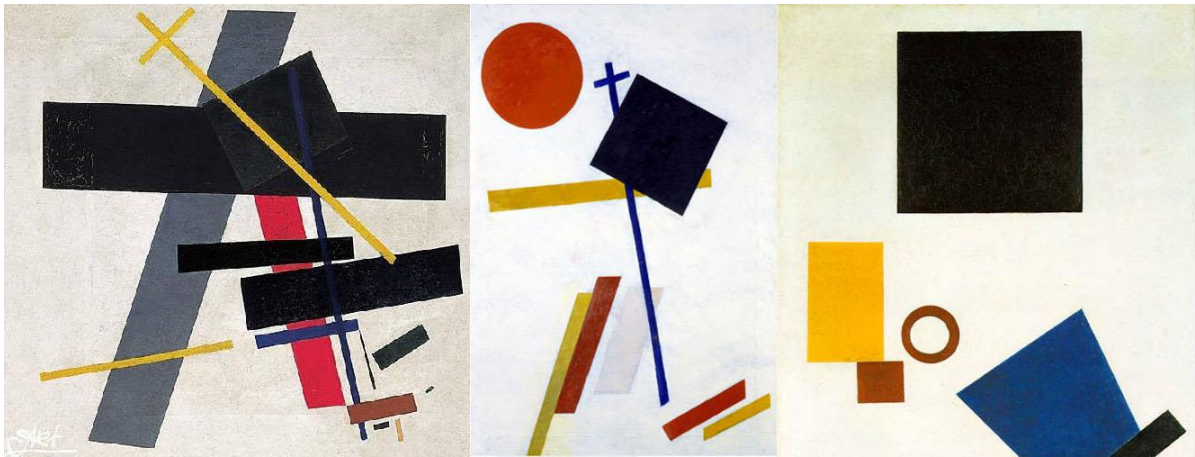
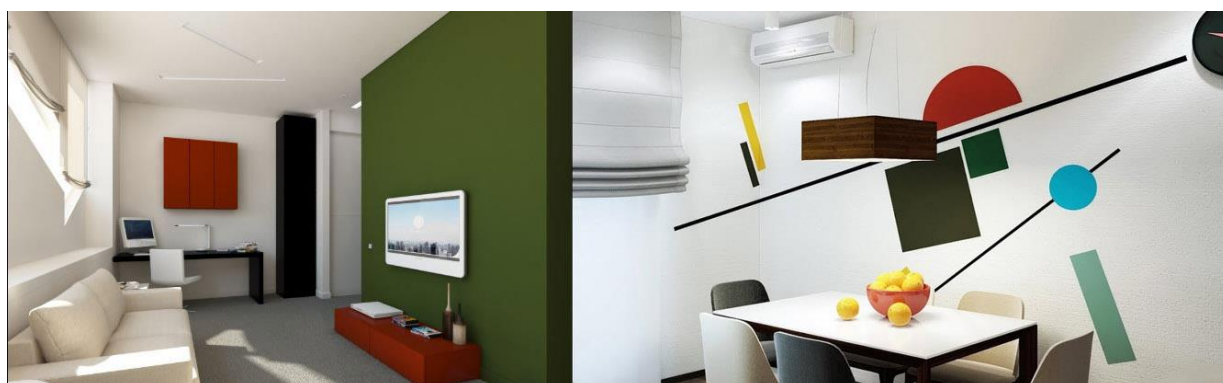

Рис. 1. К. Малевич. Супрематичні композиції

У філософії цього мистецького стилю значення фігур необхідне для передачі безпредметності мистецтва, відходу від класичного живопису. К. Малевич і його послідовники вважали, що мистецтво має бути очищеним від стереотипних асоціацій, колір і форма діють самі по собі. Але глибокий мистецький задум із зібраних у просторі фігур і ліній, можна оцінити естетично і використати у дизайні. Супрематичний стиль використовується практично у всіх напрямках дизайну: архітектурний дизайн, дизайн одягу, дизайн інтер'єру, поліграфічний дизайн, дизайн аксесуарів, ландшафтний дизайн, фуд-дизайн тощо. Супрематизм в дизайні втілюється, як декоративно так і функціонально, це може бути оздоблення будь-якого предмета, а може бути самостійний предмет, створений у вигляді супрематичної композиції (рис.2).

Застосування мотивів супрематичного стилю найбільш поширене у дизайні одягу. У своїх творчих колекціях модельєри застосовують супрематичні візуальні елементи, а саме кольорові геометричні фігури з полотен супрематичного живопису. Це може виражатися, наприклад, у моделюванні костюму за допомогою геометричних фігур (використання кольорових деталей для досягнення супрематичної композиції) (рис. 3, а); у створенні одягу з супрематичними принтами (нанесення супрематичних малюнків на тканину) (рис. 3, б); у пошитті речей-трансформерів

(наприклад, сукня що трансформується в жакет), які мають вигляд фігури, але виконують функцію одягу (рис. 4).

a

б

Рис. 2. Використання елементів супрематизму в дизайні інтер'єру: *a* – функціональне оздоблення (інтер'єр готелю Московської Школи Управління «Сколково»); *б* – декоративне оздоблення (дизайн-студія Ольги Чебановой «TIME DESIGN»)

a

б

Рис. 3. Приклад супрематизму в дизайні одягу: *a* – Marni «COOL WOOL», весна-літо 2017; *б* – JC «de Castelbajac», осінь-зима 2015 [11]

Рис. 4. Елементи колекції «Супрематизм 2.0», Ф. Возіанов, 2016 р.

Висновки. Було проведено аналіз використання основних елементів супрематизму у сучасному дизайні, наведено приклади дизайну інтер'єру та дизайну одягу. Супрематизм знайшов своє втілення в сучасному дизайні, став чудовим джерелом натхнення для створення нових дизайнерських виробів. Враховуючи його переваги, варто зазначити, що цей стиль актуальний у наш час, так як не потребує значних психологічних та матеріальних витрат, тому що має мінімальне смислове навантаження. Речі, оформлені у супрематичному стилі, надають відчуття комфорту, сприяють релаксації. Своєю оригінальністю та нестандартним підходом до зображення дійсності супрематизм може задовольнити смаки сучасного споживача.

Література

1. Невская. А., Галинская И. Супрематизм Казимира Малевича // Вестник культурологии, 2015. С. 55-57.
2. Сарабьянов Д.В. История русского искусства конца XIX – начала XX века. – М.: АСТ-ПРЕСС, Галарт, 2001. 304 с.
3. Голенок М. П. Философия супрематизма Казимира Малевича // Вестник Вятского государственного университета, 2015. С. 6-9 .

4. Овшинов А. Н. Философия супрематизма авангардиста Каземира Малевича // Гуманитарий Юга России, Том 6., № 3, 2017. С.99-111.

5. Рендл М. В. Супрематическая онтология и ее философские аспекты в творчестве К. Малевича // Вестник Московского университета. Серия 7. Философия, №5, 2015. С. 105-114.

6. Баранова А. І., Ніколаєва Т. В., Ніколаєва Т. І. Дослідження художньо-композиційних характеристик мистецького напрямку супрематизм в контексті формоутворення сучасного одягу // Вітчизняна наука на зламі епох: проблеми та перспективи розвитку, 2019. С. 51-54.

7. Бичковська Л. С., Цьомик В. П. Супрематизм за межею живопису // Вісник Національного університету водного господарства та природокористування. Серія технічні науки. Том 2, № 78, 2017. С. 93-99.

8. Гнозис. К. Малевич «Супрематизм». URL: <http://www.etheroneph.com/gnosis/279-kmalevich-suprematizm.html> (дата звернення 20.12.2019 р.).

9. Малевич К. С. Собрание сочинений: В 5 т., Т. 1. Статьи, манифесты, теоретические сочинения и др. работы. 1913-1929 гг. М., 1995.

10. Супрематизм. URL: <http://www.artlikor.com/page173.html> (дата звернення 18.12.2019 р.).

11. Что супрематизм сделал для моды? URL: <https://www.buro247.ua/fashion/encyclopedia/suprematism-in-fashion.html> (дата звернення 18.12.2019 р.).

USE OF SUPREMATISM ELEMENTS IN MODERN DESIGN

Vinnychuk Maria , Vasilyeva Elena, Golovchanska Evgenia,

Shevchenko Maria, Kolosnichenko Marina

Summary. The article considers suprematism as a stylistic direction of design, its preconditions for origin, authorship and historical aspects. The analysis of the latest research and publications in this direction is carried out.

This definition of suprematism as a separate direction in art of the early twentieth century that, as a kind of abstract art, embodied in combinations of colored planes of simple geometrical shapes (geometric forms of straight line, square, circle and rectangle). It was found that balanced asymmetric suprematic compositions were formed when color geometric shapes of different sizes were combined. The author outlines the main philosophical idea of the style as defined by the author of suprematism Kazimir Malevich, which consisted in the final break of painting with the image of the real world, when geometric shapes replaced the real type of objects, to emphasize the emotional impression of the image. Presented by followers of suprematism in art. The main features of the suprematism style, its practical and philosophical significance, and symbolism are established. It is noted that the features of the supremacist style are used in almost all areas of design: architectural design, clothing design, interior design, printing design, accessories design, landscape design, food design, etc. the color scheme, shapes and lines that were used in the supremacist painting are characterized. Examples of decorative and functional use of signs of suprematism in interior design and clothing are given. The results of the study of ways to use elements of the suprematism style in modern design are considered. The relevance of using supremacist elements in the design is proved, thanks to its minimal semantic load and bright accents.

Keywords: *modern design; suprematism; decorative and functional application; art; geometric shapes; style features.*